

Απόρρητα αρχεία αποκαλύπτονται: Η MI5 κατασκόπευε κορυφαίους Βρετανούς ιστορικούς για δεκαετίες.

Richard Norton-Taylor (μετάφραση: Γιώργος Καρατέγος)

Ο Eric Hobsbawm και ο Christopher Hill, είχαν παγιδευμένα τα τηλεφώνά τους ώστε να καταγράφονται, την αλληλογραφία τους να υποκλέπτεται, ενώ οι γυναίκες και οι φίλοι τους ήταν υπό παρακολούθηση.

Η MI5 συσώρευσε εκατοντάδες αρχεία σχετικά με τον Eric Hobsbawm και ο Christopher Hill, δύο από τους κορυφαίους ιστορικούς της Βρετανίας, οι οποίοι κάποτε ήταν, μέλη του Κομμουνιστικού Κόμματος. Τα απόρρητα αρχεία ήρθαν πέρυσι στο φως.

Οι μελετητές υποβλήθηκαν σε επίμονη επιτήρηση για δεκαετίες, καθώς ειδικά στελέχη της MI5 και της αστυνομίας, ηχογράφησαν και μαγνητοφώνησαν τις τηλεφωνικές τους συνομιλίες, υπέκλεψαν την ιδιωτική τους αλληλογραφία και παρακολουθούσαν τις επαφές τους. Μερικές παρακολουθήσεις έδωσαν στην MI5 περισσότερες λεπτομέρειες για την προσωπική ζωή των στόχων τους, από οποιαδήποτε άλλη απειλή για την εθνική ασφάλεια.

Τα έγγραφα, τα οποία δημοσιεύτηκαν στα Εθνικά Αρχεία, αποκαλύπτουν την έκταση στην οποία η MI5, συμπεριλαμβανομένων των ανώτατων αξιωματικών της, κράτησε κρυφές καρτέλες σχετικές με τις προσωπικές και επαγγελματικές δραστηριότητες κομμουνιστών και υπόπτων, ένα έργο που ξεκίνησε πριν το ψυχρό πόλεμο. Τα έγγραφα δείχνουν επίσης ότι η MI5 κατείχε προσωπικούς φακέλους του δημοφιλούς ιστορικού AJP Taylor από την Οξφόρδη, της συγγραφέως Iris Murdoch και του ηθικού φιλόσοφου Mary Warnock, αφού αυτοί μαζί με τον Χιλ υπέγραψαν μία επιστολή υποστηρίζοντας μία διαδήλωση ενάντια στις πυρηνικές βόμβες, το 1959.

Η Lady Warnock δήλωσε στην εφημερίδα Guardian. «Θα ήθελα πολύ να δω το αρχείο ή οποιοδήποτε άλλο αρχείο, για να δω τι θεωρούνται/θεωρείται ως ύποπτο. Νιώθω εντελώς αιφνιδιασμένη και σχεδόν κολακευμένη».

Ο Hobsbawm, στον οποίο αρνήθηκαν τη πρόσβαση στα αρχεία του όταν ζήτησε να τα δει πριν από έξι χρόνια, πέθανε το 2012 και ο Hill πέθανε το 2009. Πολλές παράγραφοι, μερικές φορές ακόμα και ολόκληρες σελίδες των αρχείων, παραμένουν υπό επιμέλεια και ένα ολόκληρο αρχείο είναι "υπό προσωρινή διατήρηση". Τα αρχεία περιλαμβάνουν ολόκληρες λίστες με ονόματα και διευθύνσεις από γράμματα που γράφτηκαν από των Hobsbawm και τον Hill.

Έκαναν σαφές, ότι η MI5 συχνά διάβαζε - ή έστελνε - αντίγραφα ακόμα και από 10 γράμματα την ημέρα. Την ίδια στιγμή, τα στελέχη της, ή οι ειδικοί αξιωματικοί υπηρεσίας, ή οι πληροφοριοδότες τους - ένας από τους οποίους είχε την κωδική ονομασία Ratcatcher -κρατούσαν μυστικά σημειώσεις των τηλεφωνημάτων και των συναντήσεων τους.

Τα αρχεία δείχνουν ότι ο Hobsbawm, ο οποίος έγινε ένας από τους πιο σεβαστούς ιστορικούς της Βρετανίας και χρήστηκε "Σύντροφος της Τιμής" από τον Tony Blair, τράβηξε για πρώτη φορά τη προσοχή της MI5 το 1942, όταν αυτός και 38 ακόμη συμφοιτητές του, περιγράφηκαν ως «προφανή μέλη του CPGB (the Communist party of Great Britain) στο

Merseyside». Πήρε τον αριθμό 211,764 στους προσωπικούς φακέλους της MI5. Παρότι είχε απαλλαγεί από την «υποψία εμπλοκής σε ανατρεπτικές δραστηριότητες ή προπαγάνδα στο στρατό» η MI5 σημείωσε ότι ήταν αμφίβολο αν θα ήταν κατάλληλος για την Υπηρεσία Πληροφοριών(Intelligence Corps). Ο Roger Hollis, αργότερα επικεφαλής της MI5 και η Valentine Vibian, αναπληρώτρια επικεφαλής της MI6, απέτρεψαν την ένταξη του στο τμήμα πολιτικών πληροφοριών της Υπηρεσίας Εξωτερικών Υποθέσεων.

Στο τέλος του πολέμου, τον Ιούλιο του 1945, ένα αξιωματικός της MI5 σημείωσε: «Καθώς είναι γνωστός για το γεγονός ότι βρίσκεται σε επαφή με κομμουνιστές, θα ενδιαφερόμουν να δω όλη την προσωπική του αλληλογραφία».

Η MI5 δήλωσε, ότι ο σκοπός της διατήρησης ελέγχου στον Hobsbawm, ήταν «να καθορίσει τις ταυτότητες των επαφών του και να αποκαλύψει εμφανής ή συγκαλυμμένους διανοούμενους Κομμουνιστές οι οποίοι είναι άγνωστοι σε εμάς» Παρομοίως ο Hill ήταν υπό επιτήρηση, - σημειώνουν τα αρχεία - έτσι ώστε «να καθοριστούν οι ταυτότητες των επαφών του στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης και στον πολιτιστικό τομέα εν γένει και για να αποκτηθούν τα ονόματα διανοούμενων, οι οποίοι είναι συμπαθείς προς το (Κομμουνιστικό) Κόμμα και οι οποίοι πιθανώς να μην είναι γνωστοί σε εμάς».

Οι τηλεφωνικές υποκλοπές που περιλαμβάνονται στα αρχεία, δείχνουν ότι ο Hobsbawm και η οικογένειά του ήταν φίλοι με τον Alan Nunn May- έναν Βρετανό φυσικό, ο οποίος είχε ομολογήσει ότι ήταν κατάσκοπος εκ μέρους της Ρωσίας και απελευθερώθηκε από τη φυλακή το 1952- και κάποιο βράδυ τον φιλοξένησε. Δεν υπάρχει κανέναν στοιχείο στους φακέλους, που να δείχνει ότι είτε ο Hobsbawm είτε ο Hill κατασκόπευαν για λογαριασμό της Μόσχας ή ότι οι Ρώσοι έδειχναν ενδιαφέρον για αυτούς σχετικά με τους συγκεκριμένους σκοπούς.

Ένα πρώιμο αρχείο σχετικά με τον Hobsbawm, περιγράφει τον θείο του Harry, με τον οποίο έμεινε μερικές φορές, σαν «σαρκαστικός, μισός Εβραίος στην εμφάνιση, με μεγάλη μύτη».

Η επιτήρηση, παρείσφρησε ακόμα και στις σχέσεις των στόχων. Ο Hobsbawm καταγράφεται το 1952 να έχει «δυσκολίες με τη (πρώτη) σύζυγο του, η οποία,»- καθώς σημειώνει ένας αξιωματικός της MI5- «δεν τον θεωρεί αρκετά Κομμουνιστή».

Μία έκθεση του 1950 αποκάλυψε πώς η πρώτη σύζυγος του Hill είχε «αρρωστήσει μέχρι θανάτου» αναφορικά με τη προσήλωση του στο Κομμουνιστικό Κόμμα, την οποία μέχρι πρότινος μοιραζόταν. «Φαίνεται να υπάρχει λόγος να πιστεύουμε, ότι δεν έχει βαρεθεί μόνο τις πολιτικές απόψεις και δραστηριότητες του συζύγου της, αλλά ειδικά το γεγονός ότι οι πολιτικές του συμπάθειες τον οδηγούν, σύμφωνα με αυτήν, να δίνει ένα μεγάλο ποσό των χρημάτων του στο Κόμμα» αναφέρει η έκθεση. Μία μεταγενέστερη έκθεση αποκάλυψε ότι η σύζυγος του Hill είχε δεσμό με έναν άλλο στέλεχος του Κομμουνιστικού Κόμματος.

Ο Hobsbawm δεν έφυγε ποτέ από το Κομμουνιστικό Κόμμα, αλλά τα αρχεία της MI5 δείχνουν ότι διαφώνησε με την ηγεσία του Κόμματος τόσο έντονα, έτσι ώστε να τον θεωρήσει αποπεμπόμενο, σύμφωνα με τα πρακτικά των παγιδευμένων συνομιλιών του, που κατέχει η MI5.

Σε μία φορτισμένη συνάντηση στα κεντρικά γραφεία του Κόμματος στην King Street στο Covent Garden του Λονδίνου, στα τέλη του 1956, ο Hobsbawm, ο Hill και ο συγγραφέας Doris Lessing, συμφώνησαν να γράψουν μία επιστολή, επιτιθέμενοι στην «άκριτη

υποστήριξη της Σοβιετικής επέμβασης στην Ουγγαρία», από την ηγεσία του Κόμματος, αναφερόμενοι στη συντριβή της εξέγερσης εκεί. Αυτή η υποστήριξη, εξηγούσε η επιστολή «ήταν το ανεπιθύμητο αποκορύφωμα μίας σειράς από διαστρεβλώσεις γεγονότων που διαρκούσε χρόνια». Ο Hill, ο οποίος αποχώρησε από το Κόμμα ένα χρόνο αργότερα, χρησιμοποίησε τη φράση «τα εγκλήματα του Στάλιν» κατά τη συνεδρίαση, σύμφωνα με την έκθεση της MI5. Η εφημερίδα του Κόμματος, Daily Worker, αρνήθηκε να δημοσιεύσει την επιστολή, η οποία αργότερα δημοσιεύτηκε στην Tribune, μία εβδομαδιαία αριστερή εφημερίδα.

Σε αντίθεση με την ιδιαίτερα δημόσια εκδήλωση του Μακαρθισμού στις ΗΠΑ, η διακριτική βρετανική εκδοχή, είχε τα θύματα της. Παρά το γεγονός ότι οι πολιτικές δραστηριότητες, δεν επηρέασαν την ακαδημαϊκή σταδιοδρομία του Hill, ο Hobsbawm αποτράπηκε από το να πάρει τη θέση Λέκτορα που ήθελε στο Cambridge. Αργότερα διορίστηκε ως καθηγητής στο Birkbeck College του Λονδίνου.

Τα έγγραφα δείχνουν ότι χρόνια αργότερα η MI5 ήταν έξαλλη με το BBC, επειδή επέτρεψε στον Hobsbawm να συμμετέχει στις μεταδόσεις. Τον Οκτώβριο του 1962, ένας αξιωματικός της MI6 σημείωνε: «Ο σύνδεσμος μου στο BBC μου λέει ότι ο Hobsbawm εξακολουθεί να είναι περιστασιακός συνεργάτης στο Τρίτο Πρόγραμμα... Ορισμένες πρόσφατες ομιλίες είχαν τίτλο “Εξεγέρσεις των Σικελών Αγροτών” και “Ρομπέν των Δασών”. Αυτή η οποία περιγράφεται ως “ελαφρά απροσδόκητη” ήταν μία σειρά ομιλιών με θέμα τη jazz».

Νωρίτερα εκείνη τη χρονιά η MI6 ρώτησε την MI5 αν είχαν κάποια αντίρρηση να πουν στη CIA ότι ο Hobsbawm επρόκειτο να πάει περιοδεία στη Νότια Αμερική, η οποία θα χρηματοδοτούνταν, προς έκπληξη τους, από το Ίδρυμα Ροκφέλερ (Ο Hobsbawm είχε ήδη επισκεφθεί την Κούβα). Σε ένα έγγραφο χαρακτηρισμένο ως “Ακρως Απόρρητο”, με ημερομηνία 13 Μαΐου 1963, η MI5 έλεγε προς την MI6: «Μια αξιόπιστη και πολύ “λεπτή” πηγή ανέφερε ότι ο Hobsbawm επισκέφθηκε μία σειρά από χώρες».

Τα αρχεία αποκαλύπτουν επίσης, ότι το FBI φοβόταν ότι ο εφευρέτης της Ατομικής Βόμβας Robert Oppenheimer, θα χρησιμοποιούσε μία επίσκεψη στη Βρετανία για να αποστατήσει στη Ρωσία. Βρισκόταν υπό έρευνα στην Αμερική για τη συμπάθεια του προς την αριστερά και το 1965 το FBI κάλεσε την MI5 να τον θέσει υπό παρακολούθηση, αν έμπαινε στο Ηνωμένο Βασίλειο. Σε έγγραφο από την αμερικάνικη πρεσβεία, η νομική ακόλουθος JA Cimperman έγραψε: «Έχουμε πληροφορίες ότι ο Oppenheimer μπορεί να αποστατήσει από τη Γαλλία τον Σεπτέμβριο του 1954. Σύμφωνα με τη πηγή, ο Oppenheimer πρώτα θα έρθει στην Αγγλία και μετά θα πάει στη Γαλλία, όπου και θα εξαφανιστεί από Σοβιετική χέρια. Δεν είναι διαθέσιμες παραπάνω πληροφορίες».

Η MI5 ανησυχούσε για βοήθεια. Ένας αξιωματικός σημείωνε: «Αναμφίβολα, αν ο Oppenheimer ήρθε εδώ κάτω από τη σκιά αξιόπιστων αναφορών, ότι πιθανώς θα αυτομολούσε με τους Ρώσους, θα πρέπει να αντιμετωπίσουμε το θέμα ως μείζονος σημασίας και υπό αυτό το πρίσμα να κάνουμε ότι μπορούμε για να βοηθήσουμε». Η προειδοποίηση αποδείχθηκε λάθος συναγερμός και καμία τέτοια προσπάθεια δεν προέκυψε τελικά.

Ο Hill, ο οποίος έγινε ένας διάσημος ιστορικός του Αγγλικού εμφυλίου πολέμου και αργότερα εξελέγη Master of Balliol College, στην Οξφόρδη, υπέπεσε για πρώτη φορά στην προσοχή της MI5 όταν επισκέφθηκε τη Ρωσία σαν προπτυχιακός φοιτητής το 1935. Στην επιστροφή του, ένα χρόνο αργότερα, η MI5 σημείωνε ότι για τον Hill, ότι «έχει εμφάνιση

Κομμουνιστή, αλλά οι αποσκευές του ερευνήθηκαν από την υπηρεσία των τελωνείων και δεν περιείχε καμία ανατρεπτική λογοτεχνία».

Τα αρχεία δείχνουν ότι τον απέρριψαν όταν αίτηση για μία θέση στη στρατιωτική Υπηρεσία Πληροφοριών. «Δεν πρέπει να προσληφθεί σαν λέκτορας στις Δυνάμεις», επέμενε η MI5 το 1946.

Το 1953, η MI5 περιγράφει τον Hill σαν έναν «δημοφιλή ιστορικό στο Balliol...Μαρξιστή και μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος». Προσέθετε όμως, προφανώς με ανακούφιση: «Δεν συμμετέχει ωστόσο στις Σοβιετικές σπουδές. Η περίοδος του είναι ο δέκατος έβδομος αιώνας».

Ένα αρχείο περιέχει ένα αντίγραφο μίας επιστολής στην Tribune, η οποία υποστηρίζει μία πορεία ενάντια στις πυρηνικές βόμβες που οργανώθηκε στις 27 Νοέμβρη 1959. Ήταν υπογεγραμμένη από τους Murdock, Taylor, Warnock καθώς και από τον Hill. Η MI5 είχε φτιάξει προσωπικά αρχεία για όλους τους.

Τρία χρόνια αργότερα, τον Οκτώβριο του 1961, η MI5 σημείωνε ότι ο Hill είχε γίνει «ένας δυνατός υποστηρικτής της Καμπάνιας για τον Πυρηνικό Αφοπλισμό». Συμπλήρωναν ακόμα: «Αυτό το γεγονός ωστόσο, δεν μας διαφωτίζει σχετικά τα πολιτικά του πιστεύω, καθώς πολλές πλευρές αριστερών απόψεων, είναι αντίθετες με τα πυρηνικά όπλα».

Ο Λόρδος Lipser, ο οποίος είχε ερωτηθεί από τον Hobsbawm , σχετικά με τη πιθανότητα η MI5 να διατηρεί αρχεία για αυτόν, δήλωσε: «Ως υποστηρικτής της μεγαλύτερης διαφάνειας, είμαι τουλάχιστον ικανοποιημένος, που αυτά τα αρχεία έχουν επιτέλους κυκλοφορήσει».

Eric Hobsbawm

Born: Alexandria, June 1917

Died: September 2012

Main Works:

The Age of Revolution (1962)

Industry and Empire (1968)

The Age of Capital (1975)

The Age of Empire (1987)

The Age of Extremes (1994)

Interesting Times (2002)

Globalisation, Democracy and Terrorism (2007)

How to Change the World (2011)

(Hobsbawm also wrote The Jazz Scene (1959), originally under the pseudonym, Francis Newton)

Christopher Hill

Born: York, 1912

Died: February 2003

Main works:

Economic Problems Of The Church (1955)

Puritanism And Revolution (1958)

Society And Puritanism In Pre-Revolutionary England (1964)
Intellectual Origins Of The English Revolution (1965)
God's Englishman (1970)
The Century Of Revolution (1961)
Reformation To Industrial Revolution (1967).
The World Turned Upside Down (1972)
Milton And The English Revolution (1977)
Some Intellectual Consequences Of The English Revolution (1980)
The World Of The Muggletonians (1983)
The Experience Of Defeat (1984)
John Bunyan and His Church (1988)
The English Bible In 17th-century England (1993)
Liberty Against The Law (1996)

Πηγή: <http://www.theguardian.com/world/2014/oct/24/mi5-spied-historians-eric-h...>